

РЕЦЕНЗИЯ

От Академик проф. д-р Григор Ангелов Горчев, дм, дмн, специалист по акушерство и гинекология, хирургия и онкология, професор в МУ-Плевен,
Академик на БАН

на дисертационен труд за присъждане на научната степен „доктор на науките“

Автор: проф. д-р Костадин Георгиев Ангелов, дм, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Тема на дисертационния труд: **„Съвременни хирургични подходи при злокачествени заболявания на гастроинтестиналния тракт – клинични и епидемиологични аспекти в Североизточна България“**

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт; Професионално направление: 7.1 Медицина

Дисертационният труд съдържа 248 страници и е онагледен със 3 панела снимков материал, 29 фигури и 61 таблици и Приложения на електронен носител.

Използваната литература включва 1068 източника, цитирани както следва: 171 източника, посочени в Литературен обзор, Част I; 33 източника, посочени в Литературен обзор Част II; 796 литературни източника, използвани за изготвянето на анализ „PICOS“, и 68 източника, разпределени в останалите глави на дисертационния труд.

1. АКТУАЛНОСТ НА НАУЧНИЯ ПРОБЛЕМ

Злокачествените заболявания на гастроинтестиналния тракт представляват една от най-сериозните здравни заплахи в съвременния свят. Те са сред водещите причини за смъртност и инвалидизация както в развитите, така и в развиващите се държави. Според данните на международните епидемиологични регистри, колоректалният карцином е третият по честота рак в света и втората причина за смъртност от онкологични заболявания. Подобна тенденция се наблюдава и при други неоплазии на гастроинтестиналния тракт, включително рак на стомаха, рак на панкреаса и хепатоцелуларен карцином. Особено тревожна е ситуацията в България, където се наблюдават неблагоприятни тенденции в онкологичната заболяемост и смъртност. Наличните данни показват, че страната ни е сред малкото държави в Европейския съюз, в които през последното десетилетие се наблюдава увеличение на смъртността от рак. Това подчертава необходимостта от задълбочени научни изследвания, насочени към подобряване на диагностиката и лечението на онкологичните заболявания. В този контекст изследването на съвременните хирургични подходи при гастроинтестиналните неоплазии има особено важно значение. Хирургичното лечение остава основен терапевтичен метод при голяма част от тези заболявания, като успехът на лечението зависи от множество фактори, включително стадия на заболяването, използваната хирургична техника, наличието на придружаващи заболявания и качеството на следоперативните грижи. Особено актуален аспект на съвременната онкология е развитието на мултимодалните терапевтични стратегии, които комбинират хирургично лечение с химиотерапия, таргетна терапия и имунотерапия. Този подход

позволява значително подобряване на преживяемостта и качеството на живот на пациентите.

2. ЗНАЧИМОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Дисертационният труд на проф. д-р Костадин Ангелов се вписва изключително добре в съвременните научни тенденции в областта на онкологичната хирургия. Особено ценен аспект на изследването е анализът на клиничните и епидемиологичните характеристики на гастроинтестиналните неоплазии в Североизточна България. Подобни регионални изследвания са от изключително значение, тъй като позволяват да се идентифицират специфични тенденции и особености в заболеваемостта, които могат да бъдат свързани с: демографски фактори, социално-икономически условия, начин на живот, достъп до здравни услуги.

Резултатите от подобни изследвания могат да бъдат използвани при разработването на национални и регионални програми за профилактика и ранна диагностика на онкологичните заболявания.

3. СТРУКТУРА И ОБЕМ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е представен в значителен обем и включва всички необходими структурни елементи.

Трудът съдържа: обширен литературен обзор; ясно формулирани цели и задачи; подробно описание на използваните методи; систематично представяне на резултатите; задълбочена дискусия; обосновани изводи, както следва:

1. Въведение – 3 стр.
2. Литературен обзор – 116 стр.

3. Цел и задачи – 1 стр.
4. Материали и методи - 4 стр.
5. Анализ на резултатите от проучванията – 72 стр.
6. Обсъждане на резултатите и изводи от дисертационния труд- 14 стр.
7. Приноси – 2 стр.
8. Препоръки – 1 стр.
9. Научни публикации, и свързани с дисертационния труд – 2 стр.
10. Използвана литература – 19 стр.
11. Приложения – на електронен носител

Структурата на дисертацията е логична и добре организирана. Изложението е ясно и последователно, което улеснява възприемането на представената информация.

4. АНАЛИЗ НА ЛИТЕРАТУРНИЯ ОБЗОР

Литературният обзор е изключително обширен и обхваща широк спектър от научни публикации, свързани с гастроинтестиналната онкология. Авторът разглежда основните етиологични фактори, които играят роля в развитието на гастроинтестиналните неоплазии. Сред тях особено място заемат: тютюнопушенето, алкохолната консумация, хранителните фактори, хроничните възпалителни заболявания.

При карцинома на хранопровода например тютюнопушенето и употребата на алкохол са идентифицирани като основни рискови фактори, като техният ефект е синергичен и значително увеличава риска от развитие на заболяването. Авторът разглежда също така ролята на гастроезофагеалната рефлуксна болест като водещ рисков фактор за развитието на аденокарцином на хранопровода.

5. МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Методологичният подход на изследването е добре разработен и включва използването на съвременни статистически методи.

Особено внимание е отделено на анализа на придружаващите заболявания при пациентите с гастроинтестинални неоплазии. Наличието на коморбидности може значително да повлияе върху резултатите от хирургичното лечение, както и върху риска от следоперативни усложнения. Анализът на коморбидностите е извършен с използване на кодовете от международната класификация на болестите (МКБ), което позволява стандартизирана оценка на съпътстващите заболявания.

6. АНАЛИЗ НА КЛИНИЧНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Получените резултати показват ясно изразени тенденции в структурата на гастроинтестиналните неоплазии в изследвания регион. Особено интересен е анализът на продължителността на болничния престой при различните диагнози. Например при пациентите с карцином на ректума средната продължителност на болничния престой е около 9 дни, което е сравнително близко до стойностите, докладвани в международната литература. Този резултат показва, че хирургичното лечение на тези пациенти се извършва на високо професионално ниво и отговаря на съвременните стандарти на онкологичната хирургия.

7. ДИСКУСИЯ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Дискусионната част на дисертационния труд представлява една от най-силните му страни. Авторът анализира получените резултати в контекста на съществуващата научна литература, като прави сравнение с данни от международни клинични проучвания.

Особено внимание е отделено на ролята на минимално инвазивната хирургия при лечението на гастроинтестиналните неоплазии. Този подход се свързва с редица предимства, включително:

1. по-малка оперативна травма
2. по-бързо възстановяване на пациентите
3. по-кратък болничен престой
4. по-нисък риск от следоперативни усложнения.

8. НАУЧНИ ПРИНОСИ

Научните приноси на дисертационния труд могат да бъдат систематизирани в няколко основни направления:

8.1. ОРИГИНАЛНИ ПРИНОСИ С НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕН И МЕТОДОЛОГИЧЕН ХАРАКТЕР

1. За първи път в България посредством ретроспективно обсервационно проучване на електронни медицински записи от реалната клинична практика се анализира хирургична онкологична патология през инструментариума на Оценката на здравни технологии.
2. За първи път в научната литература е направен систематичен преглед на научни публикации по стандарт PRISMA за оценка на хирургична онкологична практика при заболявания на гастроинтестиналния тракт.

3. За първи път в международната хирургична научно-изследователска практика на онкологични гастроинтестинални заболявания се провежда проучване за оценка на клиничната ефективност основано на инструмента PICOS.

4. За първи път в България е проведено наративно обсервационно проучване на съвременните хирургични подходи за лечение на злокачествени заболявания на гастроинтестиналния тракт на международно и национално равнище въз основа на анализ на научни публикации от български автори.

5. За първи път в България е направено епидемиологично проучване на злокачествените заболявания на храносмилателния тракт въз основа на систематичен анализ на данни от Европейска система за информация за рака (ECIS) и Международната агенция по изучаване на рака към Световната здравна организация (IARC/GLOBOCAN).

6. За първи път в България се провежда локо-регионално лонгитудинално ретроспективно проучване на злокачествените заболявания на гастроинтестиналния тракт, обхващащо един от шестте административни района на България.

7. Разработен е оригинален авторски протокол с оригинален дизайн за ретроспективно проучване и е въведен уникален изследователски инструментариум за провеждане на систематичен преглед на научни публикации за оценка на хирургични интервенции.

8. Разработен е оригинален авторски вариант на инструмента PICOS предназначен за оценка на онкологични гастроинтестинални заболявания. Освен стандартните 5 елемента – P – популация, I – интервенция, C – компаратор, O – резултат, S – дизайн на проучване, модифицираният инструмент съдържа Tumor type, TNM classification, ECOG performance status, Type of surgery radical / palliative. Този модифициран вариант на PICOS (може

да бъде обозначен като a'Modo Angelov), представлява оригинален принос с международно значение. Без добавяне на допълнителните елементи към PICOS, оценка на клиничната ефективност на хирургичните интервенции би била невъзможна.

8.2. ПРИНОСИ С НАУЧНО-ПРИЛОЖЕН ХАРАКТЕР

1. Проучването обогатява познанията на медицинските специалисти за практическото приложение ретроспективните проучвания на електронни медицински записи, както за целите на здравноосигурителната система, така също и за фундаменталната медицинска наука и практика.

2. Мащаба на обработените данни и получените резултати са генерализируеми и екстраполируеми в национален и интернационален мащаб.

3. Проучването разкрива три основни бъдещи направления:

- преминаване към минимално инвазивна хирургия;
- критичното значение на прецизната лимфаденектомия и патологична оценка и
- нарастващият фокус върху оптимизацията на периперативния мениджмънт.

4. Националните и международните епидемиологични данни показват устойчиви географски различия в заболяемостта и резултатите, като в Източна Европа и Източна Азия се наблюдават по-високи проценти на рак на стомаха и колоректален карцином. Тези различия подчертават необходимостта от регионално адаптирани скринингови програми и терапевтични протоколи.

5. Бъдещето на хирургичната онкология в стомашно-чревния тракт все повече се определя от мултидисциплинарното сътрудничество, молекулярното профилиране на туморите и интегрирането на цифрови инструменти за навигация и планиране. Тези фактори насърчават използването на прецизна медицина и персонализация на хирургичното лечение според индивидуалните характеристики на всеки пациент.

6. Представени в дълбочина са иновативни хирургични техники и добавените ползи от тях.

7. Доказва се връзката между липсата на прецизно стадиране на туморите в научната литература като фундаментален методологичен недостатък не само на национално, но и на международно равнище.

8.3. ПРИНОСИ С ПОТВЪРДИТЕЛЕН ХАРАКТЕР

1. Въз основа на систематичния преглед върху 171 научни публикации е потвърдено, че:

1. ракът на хранопровода е агресивно злокачествено заболяване с лоша прогноза въпреки значителния напредък в мултимодалната терапия;
2. прогнозата за рака на стомаха продължава да бъде лоша, предимно поради късното диагностициране;
3. прогнозата за рака на тънкото черво е силно променлива и се определя предимно от хистологията на тумора и стадия при диагностициране;
4. злокачествените тумори на колона, ректума и аналния канал, макар и анатомично съседни, представляват различни болестни единици с уникални епидемиологични, етиологични, молекулярни и клинични характеристики;

5. злокачествените тумори на дебелото черво продължават да са с най-висока честота сред туморите на гастроинтестиналния тракт;
6. ракът на панкреаса остава едно от най-смъртоносните злокачествени заболявания, характеризиращо се с предизвикателна епидемиология, късна диагностика и сложна молекулярна биология въпреки напредъкът и във фармакологичните терапии;
7. ракът на жлъчния мехур и на жлъчните пътища са агресивни злокачествени заболявания с нарастваща честота, особено що се касае за интрахепаталния холангиокарцином;
8. въпреки значителния напредък лечението на рак на черния дроб продължава да бъде сериозно предизвикателство.

9. БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Проф. д-р Костадин Георгиев Ангелов, дм, МНМ, МF е роден на 7 юни 1977 г. в гр. Сливен. През 2004 г. завършва медицина в Медицински университет – София, а през 2006 г. придобива магистърска степен по обществено здраве и здравен мениджмънт. През 2010 г. придобива специалност по хирургия. През 2014 г. защитава дисертационен труд и придобива образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Хирургия“. През 2015 г. е избран за доцент, а през 2020 г. – за професор в Медицински университет – София. Академичната му кариера е свързана с Катедрата по хирургия към Медицински факултет на Медицински университет – София, където последователно заема длъжностите асистент, доцент и професор. В своята преподавателска дейност проф. Ангелов провежда лекции и практически занятия по хирургия на студенти по медицина и дентална медицина, както и обучение на стажант-лекари,

специализанти и докторанти. Той активно участва в подготовката на млади специалисти, като е научен ръководител на докторанти и специализанти, както и автор на множество рецензии и становища в процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

Научноизследователската дейност на проф. Ангелов е насочена към проблемите на съвременната хирургия, с особен принос в областта на хирургичното лечение на злокачествените заболявания на гастроинтестиналния тракт. Автор е на значителен брой научни публикации в български и международни научни списания, част от които са публикувани в издания с импакт фактор и индексирани в международни научни бази данни като Web of Science, Scopus, Researchgate. Неговите научни трудове са получили широк отзвук в научната литература и са цитирани многократно.

Проф. Ангелов активно участва в научния и академичния живот, като е член на редица научни и професионални организации, сред които Българското хирургическо дружество, International Gastric Cancer Association, International Society of Surgery и European Society for Medical Oncology. Участвал е и в редакционната дейност на научни издания, включително като секретар и главен редактор на списание „Хирургия“, официален орган на Българското хирургическо дружество.

Неговата преподавателска и научна дейност е високо оценена от академичната общност и студентите. През 2012 г. е отличен като „Най-добър преподавател“ от студентите по медицина, а през 2015 г. е удостоен с наградата „Проф. д-р Парашкев Стоянов“ за високи постижения в областта на медицинската наука и преподаването.

10. ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДОКУМЕНТИ

1. Автореферат на български език, оформен според изискванията на МУ-Варна и на английски език;
2. Заявление до Ректора за разкриване на процедура по защита;
3. Творческа автобиография с подпис на кандидата;
4. Заверено за вярност копие на диплома за завършена ОКС „магистър“ с приложението към нея;
5. Заверено за вярност копие на диплома за придобита ОНС „доктор“;
6. Попълнена стандартизирана справка, доказваща изпълнението на минималните изисквания за придобиване на НС „доктор на науките“, с хартиен и електронен вариант на приложените доказателства, издадена от МУ-Варна;
7. Справка за оригиналните научни приноси;
8. Декларация за оригиналност на дисертационния труд и липса на претенции за съавторство;
9. Декларация за достоверност на представените документи;
10. Списък на публикациите, свързани с темата на дисертационния труд (не по-малко от 10 публикации), с подпис на кандидата; =
11. Копия на публикациите, свързани с темата на дисертационния труд;
12. Попълнени информационни карти на НАЦИД на български и английски език;
13. Резюме на дисертационния труд на английски език;
14. Справка за сходство на дисертационния труд и представените по процедурата за придобиване на НС „доктор на науките“ научни трудове с научни разработки, налични онлайн, включително научни бази данни и интернет сайтове, издадена от МУ-Варна;

Изброените документи предоставят следната информация:

Настоящият дисертационен труд е оригинална самостоятелна научна разработка, която има 0% сходство с дисертационния труд за ОНС „доктор“ и 3% сходство с интернет източници. Тези данни доказват реалния научен труд и високите критерии, които си поставя проф. Ангелов при разработването на научните си трудове.

Представени са 24 бр. научни публикации, от които 15 бр., са свързани с дисертационния му труд и 1 бр. глава в монография. Всичките научни разработки не подлежат на рецензиране, тъй като са публикувани в издания, в които всяка една публикация се рецензира преди да бъде официално публикувана. Общият брой точки на проф. Ангелов в тези научни публикации е 2180.85, което надхвърля над 20 пъти минималните изисквания за придобиване на НС „доктор на науките“ и е белег за стойността на научната продукция на кандидата. Научните трудове са цитирани над 130 пъти. Общият Impact factor на публикациите на проф. Ангелов е 59.706, като техният общ брой е 24, от които с 10 бр. участва в настоящата процедура.

Основните приноси в тези 24 научни публикации могат да се обобщят в следните области:

1. Възпалителни заболявания на червата;
2. Лапароскопска резекция на ректума;
3. Предиктори за инсуфициенция на дебелочревните анастомози;
4. Миниинвазивни техники в лечението на хиаталните хернии;
5. Бариатрична хирургия;

6. Хирургия на злокачествените заболявания на гастроинтестиналния тракт;
7. Лапароскопска хирургия на надбъбрената жлеза,
8. Интраоперативна брахитерапия при пациенти с рак на млечната жлеза;

11. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на проф. д-р Костадин Ангелов представлява значимо научно изследване, което допринася за развитието на съвременната онкологична хирургия.

Трудът се характеризира с:

- висока научна стойност;
- задълбочен анализ;
- значителен клиничен материал;
- практически приложими резултати;

12. ОКОНЧАТЕЛНА ОЦЕНКА

На основание на гореизложеното считам, че дисертационният труд: „Съвременни хирургични подходи при злокачествени заболявания на гастроинтестиналния тракт – клинични и епидемиологични аспекти в Североизточна България“ и представените допълнителни документи напълно отговарят на изискванията за присъждане на научната степен „доктор на науките“. Поради това предлагам на уважаемото научно жури да присъди научната степен „доктор на науките“ на проф. д-р Костадин Георгиев Ангелов, дм.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

31.03.2026 г.

Академик проф. д-р Григор Ангелов Горчев, дм, дмн

Гр. Плевен